

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **R. D.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 22 grudnia 2021 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

zakończono prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 3 sierpnia 2020 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 19 grudnia 2018 r., sygn.

akt V K (...),

postanowił:

1. oddalić wniosek;

2. na podstawie art. 639 zd. drugie k.p.k. obciążyć skazanego kosztami postępowania wznowieniowego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. po rozpoznaniu sprawy trzech oskarżonych osób, w tym R. D. i A. D., wyrokiem z dnia 19 grudnia 2018 r., sygn. akt V K (...), uznał R. D. i A.D. za winnych tego, że:

1. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi nieustalonymi osobami, ze z góry powziętym zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, w krótkich odstępach czasu, w okresie od dnia 12 marca 2013 r. do dnia 10 maja 2013 r. w K.

przy ul. O., D., M. i innych miejscowościach na terenie kraju, występując w imieniu C. Sp. z o.o. z siedzibą w W., doprowadzili podmioty wskazane w wyroku do niekorzystnego rozporządzenia ich mieniem w postaci artykułów chemii gospodarczej, artykułów drogeryjnych, kosmetyków i pieniędzy na łączną kwotę 1.777.521,89 zł, stanowiącym mienie znacznej wartości, poprzez wprowadzenie w błąd wymienionych przedsiębiorców i ich przedstawicieli co do możliwości oraz zamiaru wywiązania się z zobowiązania do dostawy sprzedanych lub będących przedmiotem zamiany artykułów chemii gospodarczej, artykułów drogeryjnych i kosmetyków albo zapłaty ceny za dostarczony towar (w sposób opisany w wyroku), przez co dopuścili się czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 12 k.k. i za to wymierzył im kary, przy czym R. D. karę 2 lat pozbawienia wolności.

Nadto R. D. uznał za winnego tego, że

2. w nieustalonym dniu w okresie od dnia 16 maja 2013 r. do dnia 3 czerwca 2013 r. w B. przy ul. K., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi nieustalonymi osobami przywłaszczył wózek widłowy czołowy oraz wózek widłowy paletowy (opisane w wyroku) powierzone na podstawie przedwstępnej umowy najmu C. Sp. z o.o. z siedzibą w W., stanowiące mienie o łącznej wartości 60.000 zł na szkodę P.U.H. W. z siedzibą w T., tj. czynu z art. 284 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 i 85 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł solidarnie wobec R. D. i A. D. obowiązek naprawienia szkody poprzez wpłacenie wskazanych w wyroku kwot na rzecz siedmiu pokrzywdzonych. Kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora i obrońców oskarżonych, w tym obrońcy R. D., Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 3 sierpnia 2020 r., sygn. akt II AKa (...), rozstrzygnął m.in. w ten sposób, że zaskarżony wyrok w stosunku do wymienionego oskarżonego i A. D. zmienił, przyjmując jako podstawę prawną skazania za czyn z pkt 1. przepisy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w

brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., a jako podstawę prawną wymiaru kary wskazał przepis art. 294 § 1 k.k. Uniewinnił R. D. od popełnienia czynu z art. 284 § 1 k.k. i uchylił orzeczenie o karze łącznej wymierzonej temu oskarżonemu. W pozostałym zakresie wyrok utrzymał w mocy.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 16 lutego 2021 r., IV KK 31/21, oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację wniesioną od wyroku Sądu odwoławczego przez obrońcę wtedy już prawomocnie skazanego R. D..

Obecnie obrońca R. D., powołując się na art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k. złożył wniosek o „wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) Wydział II Karny (sygn. akt II AKa (...)) z dnia 3 sierpnia 2021 r. z uwagi na pojawienie się nowych faktów i dowodów świadczących na korzyść mojego M., tj. iż nie popełnił on przypisanych mu wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 19 grudnia 2018 r. (sygn. akt V K (...)) czynów, a następnie o zmianę wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3 sierpnia 2020 r. (sygn. akt II AKa (...)) i uniewinnienie R. D. od czynów objętych treścią w/w wyroków z powodu wystąpienia przeszkody procesowej wymienionej w art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.” Jako wniosek ewentualny sformułował postulat uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Jednocześnie wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka A. D. „na okoliczność braku udziału R. D. w przestępczej działalności spółki C.”.

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnej odpowiedzi na wniosek wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego R. D. nie zasługuje na uwzględnienie. Niezależnie od tego, że argumentacja obrońcy nie jest przekonująca, wniosek nie jest poprawnie zredagowany, skoro jest w nim mowa o postulowanej zmianie wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) (bez uwzględnienia, że wyrok ten w odniesieniu do R. D. był w części uniewinniający), gdy wznowienie postępowania skutkowałoby uchyleniem tego wyroku (zob. art. 547 § 2 i 3 k.p.k.). Autor wniosku pominął też, że

uniewinnienie skazanego, względnie przekazanie jego sprawy do rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, wymagałoby uchylecia również wyroku tego Sądu, zaś pisząc o „przestępczej działalności spółki C.” nie uwzględnił, że działalność przestępcza odnosi się do człowieka, a nie osoby prawnej.

Powołany przez autora wniosku art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k. stanowi, że postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznawia się, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze. Dowodem tym mają być zeznania A. D., skazanej za popełnienie wspólnie i w porozumieniu z R. D. (oraz innymi nieustalonymi osobami) przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Obrońca podał, że „R. D. został skazany na podstawie wyjaśnień złożonych przez współoskarżoną, a następnie skazaną w niniejszej sprawie, A. D.. Skazana, mimo iż początkowo wskazywała w swoich wyjaśnieniach na udział i koordynację Pani E. S. w działalności spółki C., następnie złożyła obciążające mojego Mandanta zeznania pod wpływem zastraszania i gróźb kierowanych wobec niej przez grupę przestępczą działającą na zlecenie E. S. i jej męża, W. B.. Ponadto A. D. w trakcie toczenia się postępowania karnego cierpiała na zaburzenia psychiczne wskazujące na depresję. Z tego powodu brała silne leki psychotropowe. Mimo to nie była przesłuchiwana w obecności psychologa. Obecnie A. D. wyraża gotowość zmiany treści swoich wyjaśnień złożonych w niniejszej sprawie dotyczących udziału R. D. w przestępczej działalności spółki C.. Z informacji uzyskanych od zawnioskowanego świadka wynika, iż skazany nie brał udziału w w/w przestępczym procederze”. Dodatkowo autor wniosku wskazał, że „R. D. również był ofiarą napaści i zastraszania ze strony grupy przestępczej działającej na zlecenie E. S. i W. B.. Grupa ta groziła skazanemu śmiercią zarówno jego, jak i jego dzieciom oraz gwałtem na jego córce. R. D. w dalszym ciągu jest szykanowany i zastraszany przez wyżej wspomnianą grupę przestępczą, co najpewniej ma związek z toczącym się obecnie postępowaniem przeciwko W. B. przed Sądem Okręgowym w K.. Postępowanie to ma istotny związek przedmiotowy i podmiotowy z działalnością Spółki C.. R. D. jest jednym z głównych świadków oraz osób, które zainicjowały w/w

postępowanie. W jego toku również ujawniły się okoliczności, iż R. D. mógł wcale nie popełnić czynów, za które został skazany. R. D. posiada w tej sprawie konkretne dowody, tj. dokumenty, laptopy i list przewozowy”.

Przytoczony obszerny fragment wniosku każe przyjąć, że chociaż jako podstawę prawną wystąpienia obrońca podał art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k., to w istocie odwołał się do innych okoliczności niż wymienione w tym przepisie ujawnienie się nowych faktów lub dowodów wskazujących na niesłuszność skazania. Nie przedstawił wspomnianych okoliczności ujawnionych w procesie prowadzonym przeciwko W. B. ani „konkretnych dowodów”, mających pozostawać w posiadaniu R. D. i świadczących na jego korzyść (wypada przyjąć, że z nieznanych powodów nieprzedstawionych w postępowaniu karnym dotyczącym tego skazanego), ale przekonuje, że współskazana A. D. złożyła nieprawdziwe wyjaśnienia, w których fałszywie pomówiła R. D. o popełnienie czynów składających się na przypisane mu przestępstwo. Powodem takiego zachowania się A. D. miało być jej zastraszanie przez inne osoby, chociaż wnioskodawca nie podał, dlaczego w wyniku kierowanych do niej gróźb miała obciążyć właśnie R. D.. Wynika z tego, że wnioskodawca faktycznie odwołał się do przesłanki wznowienia postępowania określonej w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., mówiącej o dopuszczeniu się przestępstwa w związku z postępowaniem, co mogło mieć wpływ na treść orzeczenia. Jasne jest bowiem, że opisane zachowanie mające być podejmowane – według wnioskodawcy – przez członków „grupy przestępczej” powiązanej z E. S. (taka pisownia nazwiska w aktach sprawy) i W. B., wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 245 k.k. W razie zaistnienia dodatkowych okoliczności nie byłoby też wykluczone popełnienie przez A.D. występku z art. 234 k.k. (zob. uchwałę SN z dnia 11 stycznia 2006 r., I KZP 49/05, OSNKW 2006, z. 2, poz. 12). W takim jednak wypadku warunkiem wznowienia postępowania jest ustalenie czynu przestępczego prawomocnym wyrokiem skazującym, zaś wniosek o wznowienie postępowania powinien wskazywać wyrok skazujący lub orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym, stwierdzające niemożność wydania takiego wyroku (art. 541 § 1 i 2 k.p.k.). Przedmiotowy wniosek tego warunku nie spełnia, autor wniosku nie wspomniał też, by do właściwego organu zostało złożone zawiadomienie o przestępstwie, chociaż takie postąpienie byłoby jak najbardziej wskazane (Sąd Najwyższy odstąpił od

czynności, o której mowa w art. 304 § 2 k.p.k., bowiem z wnioskiem zapoznał się prokurator Prokuratury Krajowej).

Tylko ubocznie we wniosku nadmieniono, że w trakcie prowadzonego postępowania karnego A. D. cierpiała na zaburzenia psychiczne, że z tego powodu brała leki psychotropowe, a mimo to nie była przesłuchiwana w obecności psychologa. Pomijając gołosłowność informacji o zaburzeniach psychicznych skazanej, wypada zaznaczyć, że nie jest jasne, dlaczego obrońca do nich nawiązał, skoro nieprawdziwość wyjaśnień A. D. nie wiąże z tymi zaburzeniami, ale z presją wywieraną na nią przez inne osoby.

Niezależnie od powyższych wywodów trzeba zauważyć, że autor wniosku dalece nieprecyzyjnie przedstawił przebieg postępowania w sprawie R. D. i A. D., w szczególności zachowanie w tym postępowaniu skazanej. Nie było tak, jak podano we wniosku, że A. D. najpierw przeczyła udziałowi w przestępstwie R. D., a potem zmieniła wyjaśnienia i go obciążyła, co było jedynym dowodem prowadzącym do skazania R. D.. Sąd Okręgowy w K. w uzasadnieniu wyroku stwierdził, że A. D. wyjaśniała „w sposób zmienny i niekonsekwentny” oraz że „najbardziej wiarygodne są wyjaśnienia oskarżonej składane w dniu 17 kwietnia 2015 r.” (obciążające R. D.). Sąd zauważył, że oskarżona „po swoich kategorycznych stwierdzeniach podanych w czasie przesłuchania w dniu 17 kwietnia 2015 r. na rozprawie oświadczyła, że z tego co wie R. D. w firmie nie popełnił żadnej funkcji za wyjątkiem tego, że zaproponował jej tę pracę i czasami tam przychodził, by pograć sobie w gry na komputerze i w jej odczuciu spółką C. rządziła E. S. i mężczyzna, który podawał się za W. B. (...)”. Z cytowanego uzasadnienia wynika również, że wyjaśnienia A. D. (w zakresie, w jakim zostały uznane za wiarygodne) nie były jedynym dowodem, na jakim Sąd *a quo* oparł skazanie R. D.. Odwołał się bowiem nie tylko do tych wyjaśnień, ale też do zeznań 5 świadków (s. 40-41 uzasadnienia). Nadto warto nadmienić, że w apelacji wniesionej na rzecz R. D. nawiązano do zmiennych wyjaśnień A. D. i przekonywano, że ta ich część, która była niekorzystna dla oskarżonego powinna zostać uznana za niewiarygodną. W tej części wywód obrońcy nie został uznany za przekonujący przez Sąd drugiej instancji, który uznał, że oceniając wyjaśnienia A. D., Sąd Okręgowy nie naruszył

art. 7 k.p.k. Z kolei w kasacji nawiązano do korzystnych dla R. D. wyjaśnień współskazanej i podniesiono, że zaistniało rażące naruszenie prawa, polegające na „całkowicie dowolnej ocenie materiału dowodowego, a zwłaszcza w zakresie oceny wyjaśnień A. D. w części, w której twierdziła ona, iż R. D. nie był zaangażowany w przestępczy proceder spółki C.”. Jak wspomniano, kasacja ta nie przyniosła oczekiwanego przez skarżącego rezultatu.

Wszystko to każe przyjąć, że nawet gdyby wniosek rzeczywiście odwoływał się do przesłanki wznowienia postępowania określonej w art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k., nie mógłby zostać uwzględniony w sytuacji, gdy proponowana relacja A. D., mająca przeczyć udziałowi w przestępstwie R. D., nie byłaby nowością w rozumieniu wymienionego przepisu, a wyjaśnienia wymienionej nie były jedynym dowodem, na jakim oparto skazanie R. D..

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy przedmiotowy wniosek oddalił, co zgodnie z art. 639 zd. drugie k.p.k. skutkowało obciążeniem skazanego kosztami postępowania wznowieniowego, z których opłata od wniosku została już uiszczona.